No. 64. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Donderdag den 15 Maart.

De BREDASCHE COURANT *verschijnt geregeld zes malen per week, en is door het geheele Koningrijk, tegen f 6 het kwartaal, franco per post verkrijgbaar. Alle inzendingen van bijdragen (die van belangrijken inhoud zullen steeds met dankbaarheid ontvangen worden) [illegible] franco aan de uitgevers* BROESE & COMP. *Alle Advertentien, op zegel gesteld, worden geplaatst tegen [illegible] cents per regel.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den Maart.

Z. M. de koning van Pruissen heeft aan eenen verdienstelijken landgenoot, den heer baron *van Westreenen van Tielland t*, raad van de koninklijke bibliotheek en lid van den hoogen raad van adel, de *St.* Johanniter-orde geschonken.

— Graaf *Orloff* heeft eergisteren, benevens de meeste overige buitenlandsche gezanten, den franschen schouwburg te 's Hage bezocht, waar de bekende kunstenaar *Alexander* eene voorstelling zijner buitengewone talenten gaf. — Men meent, dat gemelde graaf, vóór zich naar Londen te begeven, de terugkomst afwacht van een derwaarts door hem afgezonden courrier, den 8sten dezer aldaar aangekomen, te gelijk met een ander courrier, ook uit 's Hage door sir *Ch. Bagot* afgezonden, beiden met depeches van eenen belangrijken inhoud belast; men weet, dat na derzelver aankomst de conferentie onmiddellijk bijeen gekomen is. — Naar men uit Amsterdam meldt wordt de graaf *Orloff* tegen woensdag of donderdag daar gewacht.

— Uit München meldt men van den 2den: » Dat Z. K. H. Prins Otto van Beijeren door de Mogenheden tot Regent van Griekenland verkozen, en dit aanbod door hem aangenomen is, is aan geenen twijfel meer onderhevig. Prins Otto is reeds 17 jaren oud, en over zijnen beminnelijken aard en zijne uitstekende begaafdheden, hoort men slechts éene stem. Sedert zijne verhevene roeping vast bepaald is geworden, houdt de Prins zich, naar men verzekert, ijverig bezig met het aanleeren der nieuw-Grieksche taal."

— De bondsvergadering houdt zich voortdurend met het ontwerp bezig, om door eene algemeene wet, de vrijheid van drukpers, door al de duitsche staten, aan vaste bepalingen te onderwerpen; zoodra de Oostenrijksche gezant alhier zal zijn teruggekeerd, [illegible] men dat deze zaak haar volkomen beslag zal [illegible]. Men zou daarenboven, volgens andere geruchten, aan het denkbeeld niet vreemd zijn, om over het geheel ook in de grondwettige vormen der onderscheidene bondstaten, vooral wat de vertegenwoordiging betreft, meerdere gelijkheid en overeenkomst in te voeren; het verwijl in de bijeenkomst der standen zoo in Saksen, Wurtemberg als Hessen zoude daarmede in verband staan.

Reizigers, die onlangs de Rhijnprovintie bezocht hebben, verzekeren, dat de berigten van daar medegedeeld, uitermate overdreven zijn. Het dagblad de Duitsche *Tribune*, zag nog te Tweebrugge het licht, doch vond over het algemeen minder bijval. Het *Volksblad* te Spiers, in eenen vrijheidlievenden doch gematigden zin geschreven, was daarentegen algemeen gezocht. Ook te Darmstad hebben zich thans eenige bekwame lieden vereenigd, om onder den titel van *Volksvriend*, een dagblad uit te geven, dat geschikt zoude zijn, om aan de menigte hare ware belangen te doen kennen.

— Uit Zwitserland schrijft men van den 2. dezer, dat de bedroevende tooneelen, welke te Yverdun hebben plaats gehad, den 29 Febr. te Lucens zouden vernieuwd zijn geworden, zoo de regering dezelve niet had belet. Men had ook aldaar een brandstapel of auto-da-fé aangelegd om bijbels, psalmboeken en andere boeken te verbranden. De prefect van Moudon begaf zich met eenige gendarmen derwaarts en het gelukte hem de wanorden te doen ophouden.

— Volgens brieven van Warschau, begon de handel eenigzins te herleven, krachtdadig werd hiertoe van de zijde van het bestuur medegewerkt. Onder anderen was bij keizerlijke ukase van den 17 februarij aan de katoenfabrijkanten van het Koningrijk Polen, toegestaan gedurende de drie eerstvolgende jaren, eene aanmerkelijke hoeveelheid hunner fabrikaten, naar de chineesche grenzen zonder betaling van de gewone regten, te vervoeren.

'S GRAVENHAGE, den 13den Maart.

Morgen vergadert de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter beraadslaging over het ontwerp van wet tot verleening van vrijdom van accijns op de azijnen, ten behoeve der fabrijken, dat herhaalde malen door de regering is gewijzigd en waarvan de aanneming niet twijfelachtig schijnt. Het ontwerp van wet tot invoering van een accijns op de zeep, waarover de beraadslagingen dadelijk na die over gemeld ontwerp zijn aan de orde gesteld, schijnt echter aan meerdere zwarigheden onderhevig te zijn, en deswege verwacht men nog eene uitgebreide raadpleging. Men verzekert dat de leden niet zoo zeer tegen het bedrag, als wel tegen de wijze van heffing van den accijns bezwaren hebben, en dat daarover voornamelijk de discussien zullen loopen.

Morgen verwacht men de voordragt, van de wijzigingen in het tarief, en van eene nieuwe gewijzigde voordragt van wet op de patenten, terwijl die over de registratie insgelijks is ingekomen.

— Uit het, thans gedrukt verkrijgbaar gestelde, en den 29 april 1830, aan Z. M. den koning overgelegde rapport van de algemeene commissie tot de uitdeeling van den onderstand, aan de noodlijdenden door de overstroomingen van 1820, benoemd bij koninklijk besluit van 11 februarij 1820, n° 25, benevens de rekening en verantwoording van alle aan haar toevertrouwde gelden, blijkt, dat de verantwoording loopt over eene, door medelijdendheid te zamengebragte som van . . . . . f 709,975.47½

en dat de daaruit gedane uitgaven bedragen eene som van . . . . . - 701,456.61

Zoodat er een batig saldo overblijft van . . . . . f 8,518.86½

waarvan [illegible] de commissie geene bestemming bekend is, [illegible] zij het [illegible] tegt aan te leggen in inschrijvingen op het grootboek der nationale werkelijke schuld, ten einde, bij onverhoopte eventuele nadere overstroomingen, te kunnen strekken tot eerste fonds van ondersteuning, waardoor die fondsen zullen gerekend kunnen worden eene [illegible] bestemming te ontvangen, als waarvoor zij te zamen zijn gebragt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 13den Maart.

De zitting der afgevaardigden van gisteren begon met eene [illegible] woordenwisseling, veroorzaakt door den heer *Du Mortier*, rapporteur der centrale sectie, die bij de lezing van het procesverbaal der vorige zitting [illegible] hij stellig gevraagd had, dat de kamer in het procesverbaal den verklaring deed, bij het bevel geven tot het doen drukken van de redevoeringdes ministers van finantien, in geenen deele de daarin vervatte personaliteiten tegen den heer *Du Mortier* goed te keuren. Op de aanmerking van den heer *Dellafaille*, dat de kamer deswege geen besluit genomen had, leidde de heer *Du Mortier* een voorstel daartoe strekkende op het bureau neder. De heer *Lebeau* beweerde, dat de kamer, wanneer zij een ministerieel stuk beval te drukken, door dit besluit, hetzelve evenmin af- of goedkeurde. De heeren *Delhaye* en *Ch. de Brouckere* vereenigden zich met dit gevoelen, terwijl de laatste er bijvoegde, dat [illegible] de heer *Du Mortier* althans alle palen was te buiten gegaan. Veel en hevig werd over deze zaak getwist, [illegible] bragt de president in omvraag een voorstel van den heer *Leclerc*, hetwelk voor beiden, den heer *Du Mortier* en den minister, voldoende moest zijn, dat, namelijk, aangezien de kamer, bij het bevel gegeven tot het doen drukken van een stuk, deszelfs inhoud noch afkeurt noch goedkeurt, zij verklaart, dat geene verdere melding in het procesverbaal van gemaakt zal worden. Dit voorstel ging met eene groote meerderheid door.

Hierop werden de discussien over het budget van oorlog geopend; de heer *de Smet*, die het eerst sprak, beschuldigde in zijne rede den minister van finantien gebruik te maken van een [illegible] schikt persoon, zekeren *Lion*, tot het opstellen [illegible] redevoeringen in de kamer. De minister *de Brouckere* [illegible] roepen de verdediging van dien van finantien [illegible] opgenomen, zoodat het den heer *de Smet* [illegible]

zoon, zoowel den tegenwoordigen minister van financien leidde, als hij het vroeger den heer *de Brouckere* bij het sluiten van het kontract met *Hambrouck* gedaan zou hebben. De heer *Coghen* wees dit verwijt van zich af; hij roemde de verdiensten van [illegible] en meende, dat deze het land groote diensten [illegible] bewezen [illegible] eventuele likwidatie met Holland.

De meeste leden, ofschoon nog vele aanmerkingen te maken hebbende, over de aannemingen, den staat van [illegible] van Gent, enz. de heer *Rodenbach* had het, onder anderen, over de gemeenteuitdelen in de hospitalen, eindigden met te kennen te geven, dat zij voor de aanneming zouden stemmen. Na de sluiting [illegible] algemeene discussie, werden de onderscheiden [illegible]. Het traktement van den minister werd op 10,000 guldens bepaald, benevens 500 guldens voor schadeloosstelling; aan [illegible] voor het personeel der administratie van oorlog had de minister 80,000 guldens aangevraagd; de commissie had hetzelve tot 60,000 beleid. De heer *Delhougne* stelde voor, het tot 40,000 te verminderen; de minister beweerde, dat 80,000 hem niet eens genoegzaam waren. Na eenige discussien over dit montant werd het voorstel van den heer *Delhougne* verworpen, dat van de centrale commissie aangenomen en alzoo het traktement van de ambtenaren [illegible]

De zitting werd tot morgen opgeheven.

— Eergisteren heeft de koning den heer *Sterckx*, nieuwelijks tot aartsbisschop van Mechelen benoemd, ontvangen.

— Het lijk van den generaal *Belliard* is gisteren avond door onze stad gevoerd, ten einde naar Frankrijk overgebragt te worden; hetzelve was daartoe des morgens, in tegenwoordigheid van onzen burgemeester, den gezantschaps-secretaris *Sol* en eenig andere getuigen, opgegraven, en vervolgens, om ongehinderd te kunnen worden overgevoerd, in eene nieuwe looden kist gelegd, waarna hetzelve, tot op het oogenblik van vertrek, in de kerk te Laeken gebleven is.

— Ter vervanging van het 4de regiment, dat naar Turnhout vertrekt, zal het 3de hier in garnizoen komen.

— De kiezers van Brussel zijn tegen overmorgen opgeroepen, tot het benoemen van een nieuw lid voor den senaat, ter vervanging van wijlen den heer *Beyts*. Men zegt dat vele kiezers het oog hebben op den heer *Joseph de Baillet*, president van de commissie voor de gevangenissen en lid van het voormalig congres.

ANTWERPEN, den 12 den Maart.

De oproeping van kiezers tot het benoemen van ons nieuw stedelijk bestuur, heeft, zoo als wij vreesden, het gewenscht gevolg niet gehad. Slechts 300 [illegible] gekomen. [illegible]

[illegible] *Belgie-Zeit.*

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den Maart.

De afgevaardigden hebben gisteren over het voorstel van den heer *de Salverte* geraadpleegd, om het Pantheon, bij eene wettelijke bepaling, aan deszelfs vorige bestemming terug te geven. De commissie met het onderzoek van dit voorstel belast, heeft daarin, sedert de laatste deliberatien, aanmerkelijke wijzigingen gemaakt, welke hoezeer door de regter- en slinkerzijde bestreden, echter voor het grootste deel zijn aangenomen. Zoo is dan, als onder anderen vastgesteld, dat dit gebouw uitsluitend aan de nagedachtenis der groote mannen zoude gewijd zijn; dat het niet eene begraafplaats zoude worden, maar dat men aldaar standbeelden of praalgraven zoude oprigten; dat eindelijk dit bewijs van nationale vereering niet anders dan door de beide wetgevende vergaderingen, op voorstel van een derde der leden, en bij algemeene stemmen, tien jaren na het overlijden, zoude worden toegekend. In eene der vorige zittingen heeft reeds de heer *Etienne*, een der afgevaardigden van de ministeriele [illegible] gopperd, dat door de beslissing in deze, aan de [illegible] kamer op te dragen, men gevaar liep om de gedachtenis [illegible] die men deze eer waardig keurde, aan eene onaangename [illegible] bloot te stellen; en dat bovendien elk gedeelte der kamer de [illegible] zoude voorstellen, welke daarmede in beginselen het meest overeenkwamen. De juistheid dezer bedenking is al dadelijk gebleken; de heer *Salverte* heeft bij het oorspronkelijk ontwerp gevraagd, dat [illegible] wet aan *Foy*, *Manuel*, *Benjamin Constant* en *Rochefoucault Liancourt*, een plaats in het Pantheon zoude worden [illegible] geene dezer mannen nog sedert tien jaren overleden was, was het, naar aanleiding van de zoo even vermelde bepaling, [illegible] om ten hunnen aanzien [illegible] eene uitzondering aan te dringen; en dit heeft men dan nu ook gemakt bij amendement door te drijven. Naauwelijks echter werd dit bekend, of iedereen kwam nu met de zijne voor den dag; de generaals *Clausel* en *Bugeaud* wilden dat men *Ney*, *Massena*, *Kleber*, *Desaix* en onderscheidene krijgslieden niet zoude voorbijgaan, de heer *de Lameth*, vroeg dezelfde onderscheiding voor *Bailly*, *Barnave* en andere leden van de constituerende vergadering; een derde eindelijk wilde dat men de geleerden, die sedert dertig jaren aan Frankrijk ten sieraad hadden verstrekt, in hetzelfde besluit zoude opnemen. Deze verschillende voorstellen wekten den spotlust van [illegible] gedeelte der vergadering; men kon het daarenboven niet eens worden [illegible] men daarover zoude stemmen, er ontstond dus eene verwarring die moeijelijk te beschrijven is. Door de oppositie werd de president hevig beschuldigd van de discussien met opzet aldus te rekken, opdat men eindelijk in geen genoegzaam aantal aanwezig zoude zijn om tot een besluit te komen; — het centrum wilde dat de vergadering zoude opgeheven worden, welke raad eindelijk door den president onder een allerverschrikkelijkst gedruisch gevolgd werd, zeggende: dat hij de kamer niet meer in staat rekende, om met behoorlijke bedaardheid te overwegen. De oppositie liet zich hierdoor een oogenblik niet afschrikken; nadat de president, met het geheele midden, de zaal had verlaten, vond men goed de beraadslagingen voort te zetten; de heer *Dupont de l'Eure* zoude als vice-president voorzitten, doch misschien begon de concierge der zaal de lampen te laten zakken en het licht uit te doen, en deed dus de heeren gedeputeerden met een onwederlegbaar argument gevoelen, dat hunne tegenwoordigheid niet meer vereischt werd.

— Men zegt dat de graaf *d'Harcourt*, onlangs tot gezant te Konstantinopel benoemd, daarheen niet zal vertrekken. De zeer onzachte uitdrukkingen, welke hij zich voor een paar dagen in de kamer der afgevaardigden over den inwendigen toestand des rijks veroorloofd heeft, zouden hiertoe aanleiding geven.

— Van de Italiaansche grenzen schrijft men, dat een gedeelte der oostenrijksche armee, zich bij Modena heeft zamengetrokken, en bereid is om de pauselijke staten naar de zijde van Rimini binnen te trekken. — Ook in Piemont heerschte er veel beweging.

— De ministeriele bladen spreken ten stelligste tegen, dat een tweede gedeelte der Italiaansche expeditie te Civita-Vechia zoude zijn geland.

— De generaal *Cubieres* heeft te Ancona eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij hij verklaart, dat de fransche krijgsmagt gekomen is met oogmerk, om de rust te bewaren, den Paus te ondersteunen en de bevolking te beschermen.

— Er wordt veel gesproken van een zeker schandelijk libel, dat de heer *J. Janin* zal uitgeven, over den dood van den hertog *van Condé* en het proces over zijne nalatenschap gevoerd.

— Zie hier eenige zinsneden uit de tweede redevoering van den heer *Perier* over de buitenlandsche aangelegenheden, in de zitting van vrijdag [illegible] op de aanvallen en harde woorden van den generaal [illegible]

» De [illegible] een hooge en trotschen (*hautain*) toon moet aannemen. Een hooge toon, die is vreeselijk. Frankrijk moet die voeren tegen al wie zijne regten of waardigheid zou willen aantasten; maar, wordt men in zijne wezenlijke regten niet aangerand, dan moet men slechts met de rede, het regt en de tractaten spreken: dit nu hebben wij gedaan (*teekenen van goedkeuring*).

» Ik heb nooit den oorlog gewild, zeide zoo even de generaal. Maar hoe zal ik dit voorgeven verklaren, hoe het overeen brengen, met het [illegible] hij daar zoo gedaan, aan den [illegible] maarschalk, die de fransche legers in Belgie bevel voerde. Is het niet waar, zeide hij tot hem, dat [illegible] in Belgie [illegible] waart, gij de werkzaamheden der conferentie zeer bespoedigd zoudt hebben? Wat wil deze taal anders zeggen, dan dat men geweld had moeten gebruiken, daar waar wij alleen de rede en [illegible] *(Vrij algemeene toejuiching, en beweging van de* [illegible]*)*

» Wel nu, mijne heeren, ook ik [illegible] tot [illegible] maarschalk, die [illegible] diensten hij het aanvoeren van een leger in Belgie bewezen heeft. Hij heeft den geest, die het gouvernement aandreef gevolgd, van het gouvernement, dat de ware grondbeginselen der Julij-revolutie ten uitvoer legde; deze waren: getrouw te zijn aan ons woord, onder de voorwaarde, dat men het ten onzen opzigte ware.

» Wij zijn in Belgie getrokken, toen het noodig was, dat land tegen een inval te hulp te komen, en zoodra Belgie genoegzaam beschermd was, zijn wij teruggetrokken. Hierin hebben de maarschalk en zijn leger, gehoorzamende aan de stem van het gouvernement, [illegible] dienst aan de beide landen bewezen, dan wanneer zij tot [illegible] eener staatkunde hadden gestreld, die door [illegible] het regt der volken zou geschonden hebben (*toejuichingen*).

De president van den raad betuigde [illegible] de moeijelijkheid en verlegenheid, waarin hij zich [illegible] zag, om al de vragen der oppositie te beantwoorden, aangaande punten, omtrent welke het staatsbelang vorderde, dat men zich, niet dan met behoedzaamheid uitliet. » Men heeft, zeide hij verder, den ministers het verwijt gedaan, niets gezegd, een driedubbel stilzwijgen over de gewigtigste punten bewaard te hebben; maar, mijne heeren, wij zijn niet belast, om daadzaken uit te vinden; het is dus onmogelijk, om uwe nieuwsgierigheid te voldoen, romans op de gebeurte voor te dragen.

» Bezien wij, of het waar is, dat wij niet alles gezegd hebben wat mogelijk was, tenzij men de stukken voorbragt, en de toekomst dezer onderhandelingen voorspelde. Wij hebben, zegt men, niet tot al de bij-

bijzonderheden doorgedrongen, die voor Holland en Belgie belangrijk kunnen zijn: ik heb aan de kamer gezegd, dat zij in 't kort bevat waren in de 24 artikelen en het traktaat van 15 November.

» Ik heb de eer gehad de kamer mede te deelen, dat dit voor Frankrijk en Engeland eene gedane zaak was: dit was eene nieuwe daadzaak; ook heb ik de kamer er kennis van gegeven.

» Wat de ratificatie betreft, ik heb u openhartig en vrijmoedig gezegd al wat ik kon, om u te bewijzen, dat de vertragingen van geenen aard waren, om botsing aan te brengen, dewijl men het eens was over de artikelen, waaromtrent de andere mogendheden konden verschillen. Waar de groote mogendheden belang bij kunnen hebben, is de staatkundige afscheiding van Belgie, want de kwestien aangaande de vaart en den handel gaan hen weinig aan, dit zijn geschillen tusschen Holland en Belgie.

» Nu heb ik de eer gehad aan de kamer te zeggen, dat de vijf groote mogendheden, in dit opzigt, het eens waren; maar verschillende beweeggronden van welvoegelijkheid, die de eigenlijke kwestie niet aangingen, hadden de ratificatien vertraagd, beletteden ons er meer van te zeggen.

» Ik heb dus medegedeeld al wat ik wist; ik kon voorzeker niet zeggen: op dien dag zal de ratificatie gegeven worden. Niet alleen de daadzaken, maar ook onze gevoelens hebben wij te kennen gegeven; ik heb gezegd, het oogenblik niet te weten, wanneer de ratificatien konden gegeven worden, maar dat wij voor ons allen reden hadden te gelooven, dat zij weldra komen zouden.

» Ik vraag, of het mogelijk is zich openhartiger en juister uit te drukken?" (*Toejuiching in het midden der kamer.*)

(Uit hoofde van den zondag geen beursprijzen genoteerd.)

KOLONIE LIBERIA.

(Vervolg.)

Doctor *Finley* van New-Jersey en de heer *Elias Caldwell* van Washington kwamen het eerst op het denkbeeld, eene societeit van kolonisatie op te rigten, welke voor de Negers van Amerika een gastvrij land zoude openzetten, waar zij, geheel afgescheiden van de blanken, onderling des te naauwer verbonden zouden zijn; waar zij eene op zich-zelve staande republiek konden vestigen en aan de wereld toonen, dat de Afrikaan, na drie eeuwen van dienstbaarheid en onheil, het hoofd weet op te heffen, wanneer men hem niet, door nieuwe vernederingen, tot het krommen van den nek dwingt. Deze societeit heeft zich, tegen het einde van 1816 vereenigd; wij laten hiervan een kort overzigt van derzelver werkzaamheden volgen.

Zij zond twee agenten naar Engeland, die, na aldaar de vereischte inlichtingen te hebben bekomen van de lieden, die zich met de kolonie van Sierra-Leone bezig hielden, naar Free-town vertrokken, waar zij in Februarij 1818 aankwamen. Zij waren voornemens om op dezelfde kust landen aan te koopen, om er de ontworpene stichting te vestigen. Zij deden zich door twee kolonisten vergezellen, die wel als tolken bij de hoofden der inlanders wilden dienen. Een eiland, nagenoeg honderd mijlen zuidwaarts van Sierra-Leone gelegen en aan den koning Sherbro toebehoorende, kwam dezen onderhandelaars vooral [illegible] voor het beoogde doel voor. Zij begaven zich ter onderhandeling deswege naar den vorst. Deze wachtte hen, onder eenen boom zittende en door zijnen raad omringd, op. Zijn eerste minister Kong-Couber stond hem op zijde. De agenten zeiden hem, na het aanbieden der voor het opperhoofd bestemde geschenken, dat zij landen wenschten aan te koopen voor de afstammelingen der Afrikanen, die eene verwijderde landstreek bewoonden, doch verlangend waren zich in dezelfde staten te vestigen. Kong-Couber gaf, namens zijnen meester, een vrij gunstig antwoord, maar bij deze eerste ontmoeting niets willende beslissen, maakte hij, volgens diplomatisch gebruik, eenige zwarigheden, ter vertraging van het einde der onderhandelingen. Na verloop van acht dagen, hield het opperhoofd een groot *palaver* of nationale vergadering, waarin besloten werd, dat de vrije Negers, die in Afrika zouden terugkeeren, op de kusten het hun benoodigde land zouden bekomen, indien zij namelijk, koopwaren ter betaling van hetzelve medebragten.

Het congres der Vereenigde Staten, officieel van den uitslag der eerste pogingen onderrigt, magtigde den President tot het zenden van Negers naar de ontworpene kolonie; en wel die, welke men aan boord van de, door Amerikaansche oorlogschepen, genomen slavenhaalders, vinden zou. Zoo ook werd den President gemagtigd tot het benoemen van een of meerdere Agenten, die op de Afrikaansche kust zouden verblijven, ter ontvangst van de Negers en ter in staat stelling van dezen om in hunne behoeften te voorzien. De President benoemde twee zulke Agenten, de heeren Samuel Bacon en Backus. De kolonisatie-societeit vertrouwde den heer Crozer het opperbestuur der onderneming. Deze heeren vertrokken den 20sten februarij 1820 naar de Afrikaansche kust, op een vaartuig door de compagnie uitgerust, en waar acht-en-twintig kolonisten aan boord waren. Deze togt was echter zeer ongelukkig. De inlanders weigerden den vooraf bepaalden handel gestand te doen, en de kolonisten waren, na gedurende vele weken blootgesteld geweest te zijn aan de onaangenaamheden van het regen-saisoen, en na, behalve de drie agenten nog twintig hunner lotgenooten, verloren te hebben, genoodzaakt den wijk te nemen naar Sierra-Leone om er hunne verdere gedragsregelen en onderstand af te wachten.

In de maand maart 1821 kwamen de heeren Andrus en Wiltberger, agenten der societeit en de heeren Winn en E. Bacon, agenten der regering, met acht-en-twintig kolonisten te Free-town aan. Twee hunner onderzochten de kust tot het vinden van eene, voor de kolonie geschikte plaats. Zij vonden, op nagenoeg 300 mijlen afstands van Sierra-Leone eene uitgestrektheid hoog land, de groote Bassa geheeten, en hetwelk alle vereischten voor gezondheid en vruchtbaarheid scheen te vereenigen. Dit oord was eene enge landstreek van nagenoeg 12 mijlen lengte, ten westen door de zee, en ten oosten door de Montserado en de Junk begrensd. Deze zijn twee rivieren, die, elkander meer en meer naderende, eene landengte tusschen beide behouden, welke het eenige punt van gemeenschap met het vaste land vormt. De kaap Montserado verheft zich, noordwestelijk, en de Junk, ten zuiden derzelve uitloop hebbende, vormt daar eene natuurlijke grensscheiding. Een hoog en digt woud, vermengd met heggen, struikgewassen en wijngaarden, voor niemand anders dan de wilden toegankelijk, bezet bijna de geheele uitgestrektheid. De Queahs, kleine, vreedzame volksstam; de Gurrahs, talrijker en onrustiger volk en de Deys een krijgshaftige stam bewonen de omliggende landstreken. De Condoës, een gevreesd volk, welks naam alleen den schrik in die gewesten verspreidt, nemen meer landwaarts in. Een geslacht op de kust behoort aan eene natie, van al de overigen, zoo door taal als zeden onderscheiden en van eenen, kennelijk verschillenden oorsprong, de Kroomen: deze zijn, bij de zeevaarders, als de matrozen en loodsen van het land bekend. Zij vormen een deel van eenen talrijken stam, welks vaderland, Settra-Kroo genaamd, nabij kaap Palmas gelegen is. Het gebruik verpligt alle mannen van dien stam, met uitzondering der grijsaards, der Prinsen van den bloede en eenige weinige anderen, om zich langs de kust te verspreiden, aldaar, in de nabijheid der, door de slavenhandelaars bezochte reên, dorpen te bouwen, en er verscheidene jaren te wonen tot dat het hun gelukt is, zich met eenige Europische voortbrengselen te verrijken, waarmede zij dan zegevierend tot hunne landstreken terugkeeren. Dit volk is het verstandigste, arbeidzaamste en ondernemendste van dat gedeelte van Afrika, zij behoeven, voor sterkte en ligchaamsbouw betreft, voor geene natie te wijken. Het dorp, door hen, aan den mond van de Montserado gebouwd, is ten hoogsten door twaalf huisgezinnen bewoond.

Ziedaar de gesteldheid der landstreek, tot welker aankoop de twee Amerikaansche agenten besloten; ziedaar de naburen, met welke de kolonisten, zich daar vestigende, in aanraking zouden komen. De inwoners schenen gunstig gestemd en de onderhandelingen werden aangevangen. Zij bleven echter zonder gevolg, om dat de agenten op de staking van den slavenhandel, als een der voorwaarden van het verdrag aandrongen. De inlanders wilden daarin niet toestemmen: Zij beweerden, dat die handel het eenige middel was, om hun Europische waren te bezorgen, en zij daarvan geen afstand konden doen. De agenten keerden, zonder iets bepaalds uitgerigt te hebben, naar Sierra-Leone terug. De heeren Andrus en Winn stierven in die kolonie, de heer Bacon keerde naar Noord-Amerika terug om er verslag van zijne zending te geven, terwijl de heer Wiltberger alleen met de kolonisten achter bleef.

In 1821 werden de doctor Ayres, nieuw agent der societeit van kolonisatie en de luitenant Stockton, kommanderende het Amerikaansche schip *the Alligator*, belast met de wederaanknooping der onderhandelingen tot aankoop van kaap Montserado. Deze heeren hadden eene bijeenkomst met den koning Peter, die, na menigvuldige zwarigheden, eindelijk toestond, dat men een *boek*, dat wil zeggen eene acte opstelde, waarbij hij verklaarde aan de vreemdelingen, voor nagenoeg 300 dollars, af te staan eene streek lands, voldoende voor derzelver dadelijke behoeften. Men las hem deze acte voor, welke hij vervolgens met zijn cijfer bekrachtigde.

Alles scheen nu geregeld. Doctor Ayres vertrok naar Sierra-Leone, ten einde al de toebereidselen tot het vertrek der kolonisten te bestieren; maar hoe groot was hunne verbaasdheid en tevens hun verdriet, toen de koning Peter, bij derzelver aankomst, hen verzocht het verdrag te vernietigen en de koopwaren, welke hem, op afrekening gegeven waren, terug te nemen. Onderscheidene naburige opperhoofden, verstoord, dat men hen in dezen handel niet gekend, noch geraadpleegd had, hadden dien koning met den dood gedreigd, indien hij de vreemdelingen den toegang in het land vergunde. Doctor Ayres weigerde stellig het contract te vernietigen; hij stond op zijn goed regt en moedigde de kolonisten aan om handen aan het werk te slaan en zich woningen te bouwen.

(*Het vervolg en slot hierna.*)

De *Courrier belge* kan somtijds *drog comiek* zijn, en wil hij zich eens in die rol vertoonen, dan speelt hij meesterlijk. In zijn No. van den 4den dezer levert hij hiervan een treffend voorbeeld. Niet beter kunnen wij hem in de bedoelde *scène* vergelijken, dan bij de *medecin malgré lui* van *Molière*, namelijk, wanneer men dit met eene wijziging aanneemt, en aanduidt door *le bouffon malgré lui*. In eene wezenlijk sotte ernst, wendt hij zich tot de fransche dagbladen, en niet alleen tegen die van de Carlistische partij — *pas du tout* — tegen *ces écrivains consciencieux de l'opposition constitutionnelle*, of in minder opgeblazen toon, zijne *jacobijnsche confraters*, die, zoo hij zegt: » *s'entendent singulièrement à dénaturer nos voeux et nos sentimens et à induire en erreur leurs lecteurs sur l'étendue de nos ressources.* Voornamelijk ziet dit op het ongeloof van alle fransche dagbladen aan het gesnork en geblaf van den belgischen postillon, omtrent de *formidable positie* en *hulpbronnen* van het belgische krijgswezen: dat deze in staat zoude zijn, zonder vreemde hulp, de Hollanders te dwingen, om te doen, wat hij *(Courrier)* zoude willen. Wij voor ons vinden het dan ook dom — ja zeer dom! van de Franschen, die dan toch van de krijgskunde geen het minste begrip moeten hebben, en volstrekt niet weten te oordeelen en te redeneren, op zoo vele glorieuse antecedenten, om niet dadelijk voor de vernuftige operatie-plannen van hem *(Courrier)* in vereering neder te vallen, te gelooven en te aanbidden. Het is ongelooflijk, zegt hij, dat men mij [illegible] die toch al [illegible] tot de hollandsche armee [illegible] heeft, en die hen daarvan onlangs een staatkundig opgedischt, dat men mij niet gelooft! — *Moi*, die alles weet, zoo zelfs, dat koning *Willem* geen schildwacht in het hartje van Holland kan uitzetten, geen stuk geschut op zijne dijken in batterij kan brengen, zonder dat mij het gezigt van den schildwacht en het kaliber van het stuk beschreven wordt, en die: » *défions qui que ce soit, Belge, Français ou Hollandais, de nous prouver que nous ayons commis la moindre erreur dans notre travail, en ce qui a rapport aux renseignemens que nous avons donnés sur l'armée hollandaise, car tout a été puisé aux meilleurs sources!"* (1) En die daarop onze gevolgtrekkingen voor nul en geener waarde beschouwen, en ons altoos de Augustus dagen voor de neus brengen. *Quel impertinence!* Wij die zoo *woedend* sterk zijn, dat wij voor onze *eigene krachten vreezen!* Wij, die nu in deze oogenblikken, de geheele hollandsche armee.... *nous, qui, comme les Français en Egypte, avaleraient ces gueux comme des cornichons!* Diable! men moet een hart in het lijf hebben als een Rinoceros, om ons niet te geloven! En wij — *nous* — Postillon, zouden met medehulp van onze 86,000 man, en onze zeemagt, die thans zeilvaardig ligt, die laffe Hollanders, die wij in Augustus zoo hard loopende naar ons toegelokt hebben, om hen des te beter te vangen, hadden de Franschen ons *stratagème de guerre* niet bedorven, zouden wij — *nous* — dit leger nu niet tot reden weten te brengen. Lieve hemel, wat zijn de Franschen noch ver ten achter, dat zij dit niet begrijpen. Wij hebben, dit moeten wij bekennen, [illegible] Postillon eenigzins [illegible], doch, dat zoo de bedoeling van de heeren der Magdalenastraat is het duidelijk; want dommer gewauwel hebben wij in lange niet gelezen.

(1) Onder de menigvuldige misrekeningen, in het bedoelde artikel van den *Courrier* ingeslopen, en die wij hem waarlijk niet zullen toelichten, zullen wij slechts eene van de minste opnemen; namelijk die, dat hij volstrekt geen gewag maakt van de vrijwillige korpsen!

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, 12 *Maart* 1832.

			gebl.
NEDERLANDEN, Werkelijke schuld, 2½ pct.	f 42	à 42 1/8	42 1/8
Uitgestelde schuld	15/16	à 1 1/16	1 1/32
Kansbiljetten	17	à 17 1/4	17 1/8
Amortisatie-Syndicaat, 4½ pct.	69 1/2	à 70 1/16	69 3/4
Idem idem, 3½ pct.	55	à —	—
Oorlogs-lenen 1830. à 6 pct.	88 1/4	à 89	88 1/2
Vrijw. geld. 1831. à 6 pct.	94	à 94 3/4	94 1/2
Nieuwe idem 1832. à 5 pct.	79 1/4	à 80 1/16	79 3/4
Schatkist-biljetten, 6 pct.	98 3/4	à 99	99 1/8
Handel-Maatschappij, 4½ pct.	—	à —	—
FRANKRIJK, Inschrijving op 't Grootb. 3 pct.	69	à 69 1/2	69 1/8
RUSLAND, Bij *Hope en Comp.*, 5 pct.	89 1/4	à 90 1/4	89 7/8
Bij dezelfde 1828, 5 pct.	91 3/4	à 93 1/4	92
SPANJE, Certific. Amst., 5 pct.	47 1/4	à 47 3/4	47 1/2
Dezelfde 3 pct.	29 1/2	à 30	29 3/4
Uitgestelde schuld	6 1/4	à 6 3/4	6 1/2

* * Ter gerustlstelling van de geassureerden in de BRUSSELSCHE BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ, onder directie van den Wel-Ed. Heer [illegible] dient, dat, na het bekomen van het berigt van den Brand, plaats gehad hebbende aan de Molen *het Fortuin*, te *Haarlem*, den 18den December 1831, geassureerd ten name van KLAAS BOOS, gemelde Maatschappij dadelijk is overgegaan tot contradictoire opneming der schade, met dat gevolg, dat reeds op den 11den Februarij aan den geassureerden een groot deel van de hem toegekende schadevergoeding is uitbetaald geworden, in kort papier op Holland, terwijl de algemeene uitbetaling alleen is verhinderd door gebrek aan papier op Holland; dat alzoo de Staatkundige omstandigheden op de handelingen dier Maatschappij geen invloed hebben en de Maatschappij en derzelver Directie aan hare verpligting met getrouwheid en naauwgezetheid voldoet.

* * Een in zijn vak ervaren KOETSIER, HUISKNECHT en JAGER wenschte gaarne in eene dezer betrekkingen, of wel in alle drie geplaatst te zijn. Hij kan de beste getuigenissen produceren; is 36 jaren oud en ongehuwd. Adres met gefrankeerde brieven onder letter C., bij OTTO LAMERS, in het Stokkum-straatje te *Nijmegen*.

* * Bij den ondergeteekende zal tegen 25 dezer maand de kleine METALEN KRUISEN tegen 1 Gulden te bekomen zijn, van gelijke model en bewerking als de grooten, waartoe de inteekenlijst te *'s Hage* bij M. H. REUSER, Mr. Schilder op de Turfmarkt, te *Antwerpen* op de Citadel, en te *Utrecht* voorhanden zijn. Brieven of Commissie Franco.

Utrecht, 10 Maart 1832.

M. A. F. REUSER,
op de Nieuwegracht.

SCHOUWBURG TE BREDA.

OP HOOGE EN VEREERENDE AANVRAAG.

Donderdag den 15den Maart 1832. Eene *tweede* voorstelling van DE LEUGENAAR UIT LIGTZINNIGHEID, beroemd Blijspel in 3 bedrijven, naar het Hoogduitsch van *Schmidt*, gevolgd van DE SCHOENLAPPER EN DE RENTENIER of *het vergenoegen overtreft den rijkdom*, Blijspel met zang in een bedrijf.

Aanvang ten *half zeven* ure precies.

* * G. REPAMONDI neemt de vrijheid het geacht publiek bekend te maken, dat hij den 15den dezer van hier over *Rosendaal* naar *Bergen-op-Zoom* vertrekt, en dat de personen, welke nog gebruik zouden willen maken van eenige zijner PREPARATIEN, zich kunnen adresseren bij J. VAN DEN BOOGAERT, Confiturier en Banketbakker, in de Ridderstraat te *Breda*. (Zie *Bredasche Courant* van den 9den Maart 1832.)

* * Te HUUR of te KOOP een zeer logeabel HEEREN HUIZING, voorzien van onderscheidene beneden- en boven-Vertrekken, Stalling, Koetshuis, Tuin en Erve, gestaan en gelegen te *Breda*, op de Parade Plaats, wijk D no. 547; — alsmede

Te HUUR een aangename BUITEN-WONING onder *'s Princenhage*, een uur van de vesting, bestaande in eene Huizinge, voorzien van twee beneden- en drie boven-Vertrekken, Keuken, Kelder, Stalling enz., benevens een PLAISIER- en MOESTUIN, beide met fijne vruchtdragende Fruitboomen ruim beplant.

Adres C. BRNKERS, Ginnekestraat te *Breda*, wijk B, no. 86.

* * [illegible] WELPHEN, Notaris te *Dongen*, een [illegible] met zwarte Staart en twee witte [illegible] jaar, welgemaakt, Ligte Kavallerie grootte.

* * Bij J. HEESTERS te *Oisterwijk*, bij *Tilburg*, zijn tot civiele prijzen te bekomen, eenige honderd duizenden wel gewassen PLANTZOENEN, in onderscheidene soorten.

ZEGT HET VOORT.

* * Bij BROESE & COMP. te *Breda*, zijn nog eenige exemplaren voorhanden, van het werkje getiteld:

HET STOOMWERKTUIG, deszelfs oorsprong, voortgang en zamenstelling, beschreven en toegepast op fabrieken, stoombooten en stoomrijtuigen. Opgehelderd door twee gelithographeerde platen. Door WILLEM VAN HOUTEN. f 1,50.

De schrijver zegt in de voorrede: » Ik heb het Stoomwerktuig beschouwen als een eenvoudig man, die hetzelve in werking ziet, alle deszelfs onderdeelen beschouwd, onderzocht en doorgrond zoude, en heb, om mij zoo eens uit te drukken, voor eenvoudige menschen, en niet voor geleerden geschreven." De beschrijving is op de volgende wijze ingerigt:

1o. Over de drukking der dampkrings, hoedanig water door warmte tot stoom overgaat, en meer en meer verdund kan worden; waaruit de verschillende krachten die hetzelve uitoefent, ontstaan.

2o. Eene historische beschrijving van den oorsprong der stoomwerktuigen, met alle de opklimmende verbeteringen en door wien, tot op onze dagen.

3o. Beschrijving der stoomvaart, van den oorsprong tot de invoering op onze rivieren, met opgave der fabrieken waarin, in ons land, deze werktuigen vervaardigd worden.

4o. Beschrijving der stoomrijtuigen, vooral dezulken welke op den ijzeren spoorweg van Liverpool naar Manchester loopen.

5o. Beschrijving van een stoombrandspuit.

Vervolgens geeft de schrijver op, waarin het gevaar eens stoomwerktuigs bestaat, welke middelen van voorzorg daartegen genomen worden en door het Gouvernement bevolen zijn.

6o. Sluitende dit werkje met een overzigt, in hoe verre het Stoomwerktuig voor de Maatschappij nuttig of schadelijk is, en welke middelen er behooren aangewend te worden, om den bloei der fabrieken in ons Vaderland te bevorderen.

De gelithographeerde platen achter het werkje gevoegd stellen voor: de doorsnede van een stoomwerktuig van lage drukking en afbeelding van twee stoomkoetsen.

De *Vriend des Vaderlands* no. 1 van dit jaar, zegt, in zijne beoordeeling van dit werkje: *De Heer* VAN HOUTEN *heeft, voor een groot gedeelte aan de behoeften, welke men aan zoodanig werkje in ons land hadden, en aan onze verwachting voldaan, en de edele bedoelingen van den schrijver, om voor het Vaderland nuttig te zijn, stralen in het geheele werkje door.*

Bovengemelden verzoeken de Heeren Boekhandelaren, welke nog exemplaren voorhanden hebben van het 2de deel van Mr. G. DORNSEIFFEN, Handboek der *Algemeene* Geschiedenis, deze onverwijld aan hen terug te zenden, onder Couvert van hunnen Correspondent den Heer W. BRAVE Jr. te *Amsterdam*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers